

การพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการเรียนรู้ แบบ Active Learning โรงเรียนเทศบาล 1 กาฬสินธุ์พิทยาสีห์

The development of a professional learning community model in Learning management, Active Learning, Municipal School 1, Kalasin Pittayasit

พัชรินทร์ พิมพ์ะจันทร์*

Parchorin Pimpachan*

โรงเรียนเทศบาล 1 กาฬสินธุ์พิทยาสีห์ เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์*

Municipality 1 Kalasinpittayasit School Kaasen Town Municipality*

error7711@hotmail.com*

บทคัดย่อ

การพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning โรงเรียนเทศบาล 1 กาฬสินธุ์พิทยาสีห์ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning และความต้องการพัฒนาตนเองของบุคลากรทางการศึกษา ด้านการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning 2) เพื่อพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning โรงเรียนเทศบาล 1 กาฬสินธุ์พิทยาสีห์ 3) เพื่อทดลองใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning โรงเรียนเทศบาล 1 กาฬสินธุ์พิทยาสีห์ เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ 4) เพื่อหาประสิทธิภาพผลการพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning โรงเรียนเทศบาล 1 กาฬสินธุ์พิทยาสีห์ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยระยะที่ 1 คือ ครูผู้สอน รวมทั้งสิ้นจำนวน 52 คน ระยะที่ 2 ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญระดับสูง จำนวน 5 คน ระยะที่ 3 ประกอบด้วย ครูผู้สอน ตัวแทนนักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตัวแทนผู้ปกครองของนักเรียน (ผู้ปกครองเครือข่าย) รวมทั้งสิ้น 84 คน ระยะที่ 4 บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาล 1 กาฬสินธุ์พิทยาสีห์ จำนวน 122 คน ผลการวิจัย พบว่า

1). หลักการเบื้องต้นของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ด้านกระบวนการ ประกอบด้วย 3 มิติ คือ มิติคุณลักษณะหรือเกณฑ์ที่ประเมิน มิติลักษณะหรือขั้นตอนชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning และมิติขั้นตอนการประเมินแบบเสริมพลัง 2).ผลการตรวจสอบประสิทธิภาพด้านความเหมาะสมของโครงสร้างของรูปแบบ 5 องค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อยมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด และความเห็นของผู้เชี่ยวชาญมีความสอดคล้องกัน เมื่อพิจารณาองค์ประกอบย่อย ด้านความเหมาะสมความเป็นไปได้ ความชัดเจน และความง่ายต่อการนำไปใช้มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมากที่สุด โดยผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันทุกประเด็น 3). การทดลองใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning โรงเรียนเทศบาล 1 กาฬสินธุ์พิทยาสีห์ พบว่าบุคลากรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning หลังการพัฒนาสูงกว่าก่อนการพัฒนาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4). ประสิทธิภาพที่เกิดจากการพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการ เรียนรู้แบบ

Active Learning พบว่า พัฒนาการความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมของนักเรียนโดยภาพรวม มีพัฒนาการในการจัดการเรียนรู้ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : การพัฒนารูปแบบ; ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ; การจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning

Abstract

The development of a professional learning community model in management, Active Learning, Municipal School 1, Kalasin Pittayasit. The Objectives were: 1) to study the operational conditions of professional learning communities; in active learning management and the self-development needs of educational personnel in the operation of professional learning communities in Active Learning management, 2) to develop a professional learning community model in the management of Active Learning, Municipal School 1, Kalasin Pittayasit, 3) to experiment with the form of a professional learning community in the management of Active Learning, Municipal School 1, Kalasin Pittayasit Kalasin Municipality, 4) to find the effectiveness of the development of a professional learning community model in management Active Learning, Municipal School 1, Kalasin Pittayasit The sample group in the first phase was 52 teachers. Phase 2 consisted of 5 high-level experts. Phase 3 consisted of teachers and student representatives. Basic Education Board Student representative (parents of the network), a total of 84 people. Phase 4: personnel involved in educational management of Municipal School 1, Kalasin Pittayasit, amounting to 122 people.

The research results showed that:

1) The basic principles of professional learning community in Active Learning process management include three dimensions. It was a characteristic dimension or standard to evaluate the dimensions or steps of professional learning community in Active Learning management. And enhance the dimensions of the evaluation process. 2.) The results verify that the structural applicability of model 5 was consistent. In terms of applicability, feasibility, clarity and ease of use, the effectiveness were at the highest level. The experts had consistent opinions on all issues. The main elements and sub elements are the most suitable, and so were the opinions of experts. 3). An experimental model of a professional learning community in managing Active Learning, Municipal School 1, Kalasin Pittayasit. It was found that the personnel had knowledge and understanding about the professional learning community in active learning, learning management after development was higher than before development at statistical significance at .05 level. 4) The effectiveness of the development of a professional

learning community model in Active Learning management was found that the development of student's creative ability in innovation as a whole had a development in learning management as a whole at the highest level

Keywords: Model development; A community of Professional learning;
Active Learning Management

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงในปัจจุบันเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ทั้งทางด้านเทคโนโลยี เศรษฐกิจ การเมือง สังคมและด้านอื่น ๆ นั้น การศึกษาก็เช่นเดียวกัน เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 กรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2560 - 2579) เป้าหมาย ยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561) ล้วนเป็นการรองรับการเปลี่ยนแปลงด้านการศึกษาทั้งสิ้น โดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 1 ความมุ่งหมายและหลักการในมาตรา 6 กำหนดให้การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มาตรา 22 กล่าวไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Communicated : PLC) เป็นแนวทางการพัฒนาครูให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ แนวคิดนี้ได้ประยุกต์มาจากแนวคิดองค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) โดยมีกลยุทธ์สำคัญในการพัฒนาวิชาชีพครู ได้แก่ การสร้างวัฒนธรรม การเรียนรู้ของวิชาชีพครูที่ทำงานร่วมกัน การกำหนดเป้าหมายร่วมกันเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญและการทำงานร่วมกันของครู ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพน่าจะเป็นอีกทางเลือกหนึ่งในการพัฒนาครูอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียนให้เกิดขึ้นทั้งโรงเรียน รวมถึงการจัดเรียนการสอนจึงต้องปรับเปลี่ยนโดยมุ่งเน้นการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติ หรือ การลงมือทำ (Active Learning) ซึ่งเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความหมาย โดยการร่วมมือระหว่างผู้เรียนด้วยกัน ในการนี้ ครูต้องลดบทบาทในการสอนและการให้ข้อความรู้แก่ผู้เรียนโดยตรงลง แต่ไปเพิ่มกระบวนการและกิจกรรมที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นในการจะทำกิจกรรมต่าง ๆ มากขึ้น และอย่างหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ โดยการพูด การเขียนการอภิปรายกับเพื่อนๆ ซึ่งความรู้ที่เกิดขึ้นก็เป็นความรู้ที่ได้จากประสบการณ์ กระบวนการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนต้องได้มีโอกาสลงมือกระทำมากกว่าการฟังเพียงอย่างเดียว จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้การเรียนรู้โดยการอ่านการเขียนการโต้ตอบและการวิเคราะห์ปัญหา อีกทั้งให้ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการคิดขั้นสูง ได้แก่ การวิเคราะห์การสังเคราะห์และการประเมินค่าแสดงให้เห็นว่ามีความรู้ความเข้าใจในเรื่องนั้นจริงและสามารถเพิ่มการแก้ปัญหาการคิดเชิงวิพากษ์และอื่น ๆ จากการศึกษาค้นคว้า พบว่า การเรียนรู้แบบ Active Learning ส่งเสริมให้เกิดกระบวนการคิดที่เป็นอิสระโดยเฉพาะอย่างยิ่งการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหาและคิด

สร้างสรรค์เนื่องจากผู้เรียนมีโอกาสในการฝึกปฏิบัติและพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงมากขึ้น ผู้สอนจะเป็นผู้อำนวยการความสะดวกให้เกิดทักษะเหล่านี้ผ่านการกระตุ้นด้วยการใช้คำถาม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ หรือการประยุกต์ความรู้ไปใช้แก้ปัญหาในโลกความเป็นจริง (สุพรรณิ ขาญประเสริฐ, 2557) เป็นการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้เกิดการทำงานแบบร่วมมืออย่างมีประสิทธิภาพเนื่องจากเปิดโอกาสให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เพิ่มแรงจูงใจและความสำเร็จในการเรียนของนักเรียน

โรงเรียนเทศบาล 1 กาฬสินธุ์พิทยาสีห์ สังกัดเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ มีเป้าหมายที่จะพัฒนาบุคลากรครูของโรงเรียน เพื่อให้เป็นครูมืออาชีพ มีทักษะในการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยเน้นการจัดการเรียนรู้แบบ Active learning ให้มากขึ้น การพัฒนาสื่อและนวัตกรรมใหม่ ๆ โดยเฉพาะการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน ซึ่งจากรายงานผลการติดตามการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนเทศบาล 1 กาฬสินธุ์พิทยาสีห์ ปีการศึกษา 2562 ที่ผ่านมา พบว่าสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนยังอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าเกณฑ์กำหนด คือ ร้อยละ 60 ได้แก่ การคิด การแก้ปัญหา และการใช้เทคโนโลยี ซึ่งอาจเป็นผลมาจากปัจจัยหลากหลาย เช่น พฤติกรรมการสอนของครู ความรู้และประสบการณ์ในเรื่องที่สอน การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การจัดหาสื่อการสอน แหล่งเรียนรู้วิธีสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การออกแบบการสอน การประเมินผลการเรียนรู้และการนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนา ครูยังจัดการเรียนรู้ไม่หลากหลาย ยังใช้การสอนแบบบรรยาย สื่อการจัดการเรียนรู้ส่วนใหญ่เป็นสื่อทำมือ ไม่น่าสนใจมากนัก และนักเรียนยังขาดการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ (โรงเรียนเทศบาล 1 กาฬสินธุ์พิทยาสีห์, 2562) การประเมินแบบเสริมพลัง (Empowerment Evaluation) เป็นการประเมินยุคใหม่ที่เน้นการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยมีนักประเมิน/ผู้วิจัยทำหน้าที่เป็นผู้ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเกิดการประเมินตนเอง เพื่อให้ผลการประเมินถูกนำไปใช้ประโยชน์ แนวคิดการประเมินแบบเสริมพลังถูกนำมาใช้ในการประเมินหลายประเภทรวมทั้งด้านการจัดการศึกษา (Fetterman, 1994, 2001; สาธิตา สกุรัตนกุลชัย, 2554 พิมพ์ ใจงาม และพรชัย หนูแก้ว, 2557) การประเมินแบบเสริมพลัง มีเป้าหมายเพื่อช่วยให้โครงการ/แผนงาน มีโอกาสบรรลุผลสำเร็จ โดยการพัฒนาศักยภาพของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ให้สามารถวางแผนการลงมือปฏิบัติและประเมินโครงการด้วยตัวของเขาเอง ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการปรับปรุงและพัฒนางานให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง เรียกว่าเป็นการประเมินตนเอง และการสะท้อนกลับอยู่ตลอดเวลา และพัฒนาไปสู่การตัดสินใจด้วยตนเอง และเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของโครงการ ผู้ประเมินเปลี่ยนบทบาทจากการประเมินแบบเดิมเป็นผู้เชี่ยวชาญ มาเป็นผู้เอื้ออำนวยความสะดวก เป็นที่ปรึกษาชี้แนะ และให้คำแนะนำ

และจากสภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้ดังกล่าว โรงเรียนเทศบาล 1 กาฬสินธุ์พิทยาสีห์ จึงได้ดำเนินการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning เพื่อพัฒนาครูมืออาชีพของโรงเรียนขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้ครูมีความรู้สึกผูกพันต่อพันธกิจและเป้าหมายของโรงเรียนมากขึ้น โดยเพิ่มความกระตือรือร้นที่จะปฏิบัติให้บรรลุพันธกิจอย่างแท้จริง เกิดสิ่งที่เรียกว่าพลังการเรียนรู้ (Power of Learning) ส่งผลให้การปฏิบัติการสอนในชั้นเรียนของตนเองมีผลดียิ่งขึ้น

และมีความรับผิดชอบต่อการพัฒนาการโดยรวมของนักเรียน และร่วมกันรับผิดชอบเป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่อผลสำเร็จของนักเรียน รับทราบข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อวิชาชีพได้อย่างกว้างขวางและรวดเร็วขึ้น ส่งผลดีต่อการปรับปรุงพัฒนางานวิชาชีพของตนได้ตลอดเวลา เกิดแนวทางที่จะสร้างแรงบันดาลใจต่อการเรียนรู้ให้นักเรียน ซึ่งผลของการศึกษาดังกล่าวจะช่วยให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีแนวทางร่วมกันในการ พัฒนาครูให้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนที่มีประสิทธิภาพ อันจะส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์เพิ่มขึ้นและเป็นไปตามมาตรฐานของหลักสูตร พร้อมทั้งช่วยให้ครูสามารถแสวงหา ความรู้และพัฒนาวิชาชีพด้วยตนเองอย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning และความต้องการพัฒนาตนเองของบุคลากรทางการศึกษา ด้านการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning
2. เพื่อพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning โรงเรียนเทศบาล 1 กาฬสินธุ์พิทยาสีห์
3. เพื่อทดลองใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning โรงเรียนเทศบาล 1 กาฬสินธุ์พิทยาสีห์
4. เพื่อศึกษาสัมฤทธิ์ผลการพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning โรงเรียนเทศบาล 1 กาฬสินธุ์พิทยาสีห์

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development : R & D) รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ตามแนวคิดการประเมินแบบเสริมพลัง (Empowerment Evaluation) ซึ่งกำหนดวิธีดำเนินการวิจัยทั้งหมดเป็น 4 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning และความต้องการพัฒนาตนเองของบุคลากรทางการศึกษา ด้านการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning วิธีการนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงสำรวจ ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลพื้นฐานเชิงประจักษ์ของสภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ผู้วิจัยได้ดำเนินการสำรวจข้อมูลพื้นฐาน โดย 1) สอบถามคณะครูและบุคลากรภายในสถานศึกษาที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning 2) สัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษาซึ่งดำเนินการเกี่ยวกับการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning โรงเรียนเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบในการศึกษาหลักการของการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการ

จัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ทั้งนี้เพื่อให้ได้ร่างรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning

ระยะที่ 2 เพื่อพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning จากร่างรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ของระยะที่ 1 ซึ่งพัฒนารูปแบบโดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญระดับสูง จำนวน 5 ท่าน และตรวจสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ตามแนวคิดการประเมินแบบเสริมพลัง ซึ่งผู้วิจัยเสนอร่างคู่มือการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ที่กำหนดประเด็นเป็นโครงสร้างของรูปแบบและคุณลักษณะที่สำคัญในแต่ละองค์ประกอบย่อยของการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ให้ผู้เชี่ยวชาญระดับสูง ประเมินรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning โดยการประยุกต์ใช้เทคนิคเดลฟาย

ระยะที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ตามแนวคิดการประเมินแบบเสริมพลัง เป็นการดำเนินการระยะที่ 3 โดยดำเนินการทดลองใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ในบริบทของสถานศึกษา ซึ่งเป็นขั้นตอนของวิธีวิทยาการวิจัยในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เพื่อพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ตามแนวคิดการประเมินแบบเสริมพลัง

ระยะที่ 4 การศึกษาประสิทธิผลการพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ตามแนวคิดการประเมินแบบเสริมพลัง (Empowerment Evaluation) หลังจากประเมินผลการใช้แล้วจึงทำการสรุปรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ตามแนวคิดการประเมินแบบเสริมพลังเพื่อให้ได้รูปแบบที่เหมาะสม

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 สภาพชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning โรงเรียนเทศบาล 1 กาฬสินธุ์พิทยาสีธิ

หลักการเบื้องต้นของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ด้านกระบวนการ ประกอบด้วย 3 มิติ คือ มิติคุณลักษณะหรือเกณฑ์ที่ประเมิน มิติลักษณะหรือขั้นตอนชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning และมิติขั้นตอนการประเมินแบบเสริมพลัง

ตอนที่ 2 รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ตามแนวคิดการประเมินแบบเสริมพลัง

1. การพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning

1.1 มิติของลักษณะ/วิธีชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ซึ่งเป็นกลไกของวงจรคุณภาพมีส่วนประกอบในการดำเนินการที่สัมพันธ์และเชื่อมโยงกัน ดังนี้ โครงสร้างการดำเนินงานตามขั้นตอน ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการเรียนรู้แบบ Active

Learning 7 องค์ประกอบ คือ 1) การสร้างค่านิยมและบรรทัดฐานร่วมกัน 2) การกำหนดเป้าหมายร่วมกันเพื่อการเรียนรู้ของนักเรียน 3) การร่วมมือร่วมพลัง 4) การชี้แนะหรือการให้คำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ 5) การสนทนาเพื่อสะท้อนผล 6) เงื่อนไขการสนับสนุน 7) การเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ

1.2 แนวคิดการประเมินที่เอื้อต่อการปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน มีขั้นตอนดังนี้ 1) การรวบรวมข้อมูล (taking stock) ประกอบด้วย การสร้างค่านิยมและบรรทัดฐานร่วมกัน 2) การกำหนดเป้าหมายที่ต้องการบรรลุผล (setting goals) ประกอบด้วย การกำหนดเป้าหมายร่วมกันเพื่อการเรียนรู้ของนักเรียน 3) การพัฒนากลยุทธ์เพื่อปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมาย (developing strategies) ประกอบด้วย การร่วมมือร่วมพลัง การชี้แนะหรือการให้คำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ และเงื่อนไขการสนับสนุน 4) การจัดหาหลักฐานที่แสดงถึงความก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน (documenting progress) ประกอบด้วย การสนทนาเพื่อสะท้อนผล และการเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพบริบทของการประเมินแบบเสริมพลังจึงมีลักษณะของการพัฒนาบุคลากรในหลายลักษณะ (facets of empowerment evaluation) ดังนี้ 1) การฝึกอบรม (training) 2) การอำนวยความสะดวก (facilitation) 3) การได้รับการสนับสนุน (advocacy) 4) การสร้างความกระจ่าง (illumination) 5) การมีเสรีภาพในการกำหนดอนาคตของตนเอง (liberation)

2. การตรวจสอบรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning

ผลการตรวจสอบประสิทธิภาพด้านความเหมาะสมของโครงสร้างของรูปแบบ 5 องค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อยมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด และความเห็นของผู้เชี่ยวชาญมีความสอดคล้องกัน เมื่อพิจารณาองค์ประกอบย่อย ด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้ความชัดเจน และความง่ายต่อการนำไปใช้มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด โดยผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันทุกประเด็น

ตอนที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ตามแนวคิดการประเมินแบบเสริมพลัง (empowerment evaluation) โรงเรียนเทศบาล 1 กาฬสินธุ์พิทยาสีห์

1. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ก่อนและหลังการทดลองใช้รูปแบบ พบว่า บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning หลังการพัฒนาสูงกว่าก่อนการพัฒนาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลกระทบของการดำเนินชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning จากการทดลองรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning โดยการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ตามรายละเอียดข้างต้นทำให้เกิดผล คือ 1) บุคลากรที่เกี่ยวข้องมีความรู้ มีทักษะในการดำเนินงานเพิ่มขึ้น ตลอดจนมีความมั่นใจในการปฏิบัติงานได้เป็นอย่างดี มีการกำหนดบุคลากรเป็นคณะทำงานในเรื่องต่าง ๆ อย่างชัดเจน 2) สถานศึกษามีแนวปฏิบัติสำหรับการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ของปีการศึกษาต่อไปอย่างเป็นระบบ

ตอนที่ 4 การศึกษาสัมฤทธิ์ผลการพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning โรงเรียนเทศบาล 1 กาฬสินธุ์พิทยาสีห์

ประสิทธิผลที่เกิดจากการพัฒนารูปแบบการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ตามแนวคิดการประเมินแบบเสริมพลัง ด้านการประเมินคุณภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning พบว่า ประสิทธิผลที่เกิดจากการพัฒนารูปแบบการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ตามแนวคิดการประเมินแบบเสริมพลัง ประกอบด้วย 1) สมรรถนะด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning 2) สมรรถนะด้านกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ Active Learning 3) คุณลักษณะบุคคลแห่งการเรียนรู้ 4) การประเมินความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมของนักเรียน ดังนี้

ประสิทธิผลที่เกิดจากการพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ตามแนวคิดการประเมินแบบเสริมพลัง (empowerment evaluation) โรงเรียนเทศบาล 1 กาฬสินธุ์พิทยาสีห์ การประเมินความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมของนักเรียน พบว่า พัฒนาการความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมของนักเรียนโดยภาพรวมมีพัฒนาการในการจัดการเรียนรู้ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยของความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมของนักเรียนสูงที่สุด คือ ความสามารถด้านการคิดวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบ รองลงมาคือด้านความเชื่อมั่นกล้าตัดสินใจ ด้านความสามารถสร้างชิ้นงานโดยคำนึงถึง ความต้องการของผู้อื่นและสังคมรอบข้าง มี ความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ปัญหาถึงสาเหตุและ วิธีแก้ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยของพัฒนาการสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ต่ำที่สุดคือ ความสามารถด้านการออกแบบสร้างสรรค์ชิ้นงาน ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ตามแนวคิดการประเมินแบบเสริมพลัง (empowerment evaluation) โรงเรียนเทศบาล 1 กาฬสินธุ์พิทยาสีห์ ซึ่งข้อค้นพบมีหลายประเด็นที่ผู้วิจัยได้นำมาอภิปรายผล ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตอนที่ 1 สภาพชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning โรงเรียนเทศบาล 1 กาฬสินธุ์พิทยาสีห์

1. หลักการเบื้องต้นของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning

1.1 มิติแรกจะแสดงถึงคุณลักษณะที่ประเมิน ผู้วิจัยได้ใช้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานมากำหนดเป็นผลกระทบหรือผลจากการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning เพื่อเป็นเกณฑ์ในการประเมินประสิทธิผลจากการพัฒนารูปแบบดังกล่าว เกณฑ์การประเมินประสิทธิผลของการพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ประกอบด้วย 1) สมรรถนะด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning 2) สมรรถนะด้านกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ Active Learning 3) คุณลักษณะบุคคลแห่งการเรียนรู้ 4) การประเมินความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมของนักเรียนซึ่งประสิทธิผลทั้ง 4 ด้าน เป็นผลจากการทดลองใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการ

เรียนรู้แบบ Active Learning ตามแนวคิดการประเมินแบบเสริมพลัง (empowerment evaluation) สมรรถนะด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning สมรรถนะด้านกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบ Active Learning คุณลักษณะบุคคลแห่งการเรียนรู้ และความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมของนักเรียน เป็นผลมาการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning (พสุธิตา ตันตราจิณ และธีระวัฒน์ จันทิก, 2559) โดยสามารถสังเกตได้จากพฤติกรรมที่แสดงออกในขณะมีส่วนร่วมในชุมชนแห่งการเรียนรู้ดังนี้ มีส่วนร่วมในการประชุมปรึกษาหารือเพื่อกำหนดประเด็นการพัฒนา จัดเตรียมข้อมูล ความรู้ก่อนเข้าร่วมกลุ่มชุมชนแห่งวิชาชีพ หรือ Professional Learning Community (PLC) ร่วมดำเนินการสังเกตชั้นเรียนอย่างสม่ำเสมอ สังเกตและบันทึกการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสภาพปัญหา และความต้องการในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ มีส่วนร่วมในชุมชนแห่งวิชาชีพ หรือ Professional Learning Community (PLC) อย่างสม่ำเสมอให้กำลังใจ และมีความคิดในเชิงบวกขณะที่มีการปรึกษาหารือได้อย่างเหมาะสม

1.2 มิติที่สองได้จากการสังเคราะห์ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ประกอบด้วยองค์ประกอบหลักที่สำคัญ 7 องค์ประกอบ คือ 1) การสร้างค่านิยมและบรรทัดฐานร่วมกัน 2) การกำหนดเป้าหมายร่วมกันเพื่อการเรียนรู้ของนักเรียน 3) การร่วมมือรวมพลัง 4) การชี้แนะหรือการให้คำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ 5) การสนทนาเพื่อสะท้อนผล 6) เงื่อนไขการสนับสนุน และ 7) การเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ

องค์ประกอบที่ 1 การมีค่านิยมและบรรทัดฐานร่วมกัน (Shares Values & Norms) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ครูมีเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ รวมทั้งวิธีการปฏิบัติที่ได้มาตรฐานร่วมกันเพื่อทุกคนในองค์กรใช้เป็นเข็มทิศในการขับเคลื่อนชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ นิชาภัทร วิลเลียมส์ (2559) ประกอบด้วยองค์ประกอบย่อย คือ 1) กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายร่วมกัน 2) การกำหนดกลุ่มของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพตามบริบทของโรงเรียน 3) กำหนดบทบาทหน้าที่ แนวปฏิบัติที่เหมาะสมของครู ผู้บริหาร และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 4) การมุ่งเน้นที่นักเรียนหรือผู้เรียน โดยมีกระบวนการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ดังนี้ 1) กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพซึ่งเน้นที่นักเรียนหรือผู้เรียน 2) กำหนดกลุ่มชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพโดยคำนึงถึงบริบทของโรงเรียน 3) กำหนดแนวปฏิบัติของครู ผู้บริหาร และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 4) กำหนดค่านิยมและบรรทัดฐานโดยมุ่งเน้นที่ตัวนักเรียนหรือผู้เรียน

องค์ประกอบที่ 2 การกำหนดเป้าหมายร่วมกันเพื่อการเรียนรู้ของนักเรียน (Collective Focus on Student Learning) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ครูมุ่งเป้าหมายไปที่การเรียนรู้ของนักเรียน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ แบตเตอร์บาย; และ เวอร์ดี (Battersby; & Verdi. 2015: 22-29) ซึ่งกล่าวว่า ทุกคนต้องมีเป้าหมายร่วมกัน ร่วมมือกันในการจัดการเรียนรู้โดยมีการวิเคราะห์นักเรียนรายบุคคล กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ จัดกิจกรรมการเรียนรู้วัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน

องค์ประกอบที่ 3 การร่วมมือรวมพลัง (Collaboration) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การร่วมมือของทุกฝ่ายทั้งคณะครู ผู้บริหารและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการทำงานแบบร่วมมือ รวมพลัง เพื่อช่วยเหลือและเรียนรู้ไปด้วยกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของบุญชอบ จันทาพูน (2561) ประกอบด้วยองค์ประกอบย่อย คือ 1) การทำงานร่วมกันของครูด้านการจัดการเรียนรู้ และ 2) ความเป็นกัลยาณมิตรในการช่วยเหลือร่วมมือกัน

องค์ประกอบที่ 4 การชี้แนะหรือการให้คำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ (Expert Advice) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การเปิดรับคำแนะนำ จากผู้เชี่ยวชาญ ผู้ชำนาญการหรือมีวิธีปฏิบัติที่ดีทั้งภายในและภายนอกชุมชน ทั้งนี้ต้องมีกิจกรรมการเยี่ยมชมการปฏิบัติจริงในห้องเรียนของเพื่อนครู สอดคล้องกับผลการวิจัยของ บูน (Boone, 2014) ประกอบด้วยองค์ประกอบย่อย คือ 1) การรับคำแนะนำจากเพื่อนครูชุมชน แห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 2) การรับคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญหรือครูที่ประสบความสำเร็จ และ 3) การสร้างเครือข่ายชุมชนแห่งการเรียนรู้ภายในและภายนอกโรงเรียน

องค์ประกอบที่ 5 การสนทนาเพื่อสะท้อนผล (Reflection) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การพูดคุยสนทนาเพื่อการแลกเปลี่ยนและสะท้อนผลการปฏิบัติงานของเพื่อนครูโดยการใช้สุนทรียสนทนา สอดคล้องกับผลการวิจัยของ บุญชอบ จันทาพูน (2561) นริศ ภูอาราม (2560) นิชาภัทร วิลเลียมส์ (2559) และ บูน (Boone, 2014) ประกอบด้วยองค์ประกอบย่อย คือ 1) การสนทนากันระหว่างครู เกี่ยวกับการเตรียมการจัดการเรียนรู้ 2) การสนทนาให้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ของครู 3) การสนทนาร่วมกันเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้ และ 4) การสนทนาวิเคราะห์กรณีศึกษาเพื่อการพัฒนาการจัดการเรียนรู้

องค์ประกอบที่ 6 เงื่อนไขการสนับสนุน (Supportive Condition) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การสนับสนุนด้านเวลา ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก แหล่งทรัพยากร และโอกาสในการสร้างความสัมพันธ์ของครูเพื่อกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญชอบ จันทาพูน (2561) ฐาปนัฐ อุดมศรี (2558) ประกอบด้วยองค์ประกอบย่อย คือ 1) การสนับสนุนจากผู้บริหาร 2) อาคารสถานที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 3) มีการจัดสรรเวลา และ 4) สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ

องค์ประกอบที่ 7 การเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ (Professional Learning and Development) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ มีการสร้างระบบเทคโนโลยีสารสนเทศการจัดเก็บและการนำมาใช้ขององค์ความรู้ที่ดี และปรับเปลี่ยนแนวคิดและข้อมูลสารสนเทศที่ทันสมัย เพื่อแก้ปัญหาและตอบโจทย์ความต้องการของนักเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ อนุสรรา สุวรรณวงศ์ (2558) ได้ดำเนินการวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การบริหารเพื่อเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูโรงเรียนเอกชน พบว่า กลยุทธ์การบริหารเพื่อเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูโรงเรียนเอกชน (สำหรับโรงเรียนทุกขนาด) ประกอบด้วย 5 กลยุทธ์หลัก 16 กลยุทธ์รอง

1.3 มิติที่สาม เดวิด เฟตเตอร์แมน (David Fetterman, 1996) ได้นำเสนอแนวคิดการประเมินแบบเสริมพลังโดยให้คำนิยามว่า เป็นกระบวนการประเมินที่ใช้มนต์เสน่ห์ของการประเมินเทคนิคการประเมินและข้อค้นพบจากการประเมินกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาปรับปรุงการกำกับตนเองของบุคลากรของสถานศึกษา โดยใช้ทั้งวิธีการเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ การประเมินแบบเสริมพลังมี 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การรวบรวมข้อมูล (taking stock) 2) การกำหนดเป้าหมายที่ต้องการบรรลุ (setting goals) 3) การพัฒนากลยุทธ์เพื่อปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมาย (developing strategies) 4) การจัดหาหลักฐานที่แสดงถึงความก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน (documenting progress) สอดคล้องกับงานวิจัย ผ่องศรี แก้วชูเสนและคณะ (ม.ป.ป.) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning โดยใช้การประเมินแบบเสริมพลัง สำหรับวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี ผลการวิจัย พบว่า (1) รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning โดยใช้การประเมินแบบเสริมพลัง สำหรับวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี ประกอบด้วย 2 มิติ คือ มิติชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning

กับมิติการประเมินแบบเสริมพลัง มียุทธวิธีดำเนินการ คือ 1) การฝึกอบรม 2) การให้คำปรึกษา 3) การอำนวยความสะดวก 4) การสร้างความกระจ่างและ 5) การให้เสรีภาพในการปฏิบัติ (2) ผลการประเมินผลการใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning โดยใช้การประเมินแบบเสริมพลัง สำหรับวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี โดยรวมมีคุณภาพระดับมาก ทั้งด้านความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และความถูกต้อง ผู้บริหารและครูมีความรู้ความเข้าใจเพิ่มขึ้นและมีความพึงพอใจต่อชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ในระดับมาก

ตอนที่ 2 รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ตามแนวคิดการประเมินแบบเสริมพลัง โรงเรียนเทศบาล 1 กาฬสินธุ์พิทยาสีห์

ผลการตรวจสอบประสิทธิภาพด้านความเหมาะสมของโครงสร้างของรูปแบบ 5 องค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อยมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด และความเห็นของผู้เชี่ยวชาญมีความสอดคล้องกัน เมื่อพิจารณาองค์ประกอบย่อย ด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความชัดเจน และความง่ายต่อการนำไปใช้มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด โดยผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันทุกประเด็น ทั้งนี้เนื่องจากการพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ตามแนวคิดการประเมินแบบเสริมพลัง (empowerment evaluation) โรงเรียนเทศบาล 1 กาฬสินธุ์พิทยาสีห์ เป็นรูปแบบที่ประกอบด้วยโครงสร้าง 3 มิติ คือ 1) มิติคุณลักษณะหรือเกณฑ์มาตรฐานที่ประเมิน 2) มิติลักษณะ/ขั้นตอนชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning 3) มิติการประเมินแบบเสริมพลัง ซึ่งมีติดกล่าวเป็นกลไกของวงจรคุณภาพที่มีองค์ประกอบในการดำเนินการสัมพันธ์และเชื่อมโยงกันในการบริหารจัดการองค์การด้วยยุทธวิธีการพัฒนาบุคลากรตามแนวคิดการประเมินแบบเสริมพลัง ทั้งในและนอกบริบทองค์กร สอดคล้องกับ Blanton, L. P., & Perez, Y. (2011) ได้กล่าวว่าการที่จะทำให้โรงเรียนเป็นชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพนั้นต้องมีหลักการ 1) พันธกิจ วิสัยทัศน์ ค่านิยมและเป้าหมายที่มุ่งเน้นไปที่การเรียนรู้ของนักเรียน 2) วัฒนธรรมการทำงานต้องทำร่วมกัน 3) ทุกคนต้องร่วมแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนร่วมกัน 4) ต้องมีการปฐมนิเทศและการนิเทศติดตาม จัดอบรมเทคนิคการจัดการเรียนการสอนร่วมกัน; 5) มุ่งมั่นที่จะปรับปรุงปัญหาอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ Elbousty and Bratt (2010) กล่าวว่า ภายในโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนแบบ PLC คณะครูต้องร่วมกันทำงานเพื่อค้นหากลยุทธ์การจัดการเรียนการสอนมาใหม่ๆช่วยปรับปรุงการเรียนรู้ของนักเรียนให้ดีขึ้น

ตอนที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ตามแนวคิดการประเมินแบบเสริมพลัง (empowerment evaluation) โรงเรียนเทศบาล 1 กาฬสินธุ์พิทยาสีห์

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ก่อนและหลังการทดลองใช้รูปแบบ พบว่า บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning หลังการพัฒนาสูงกว่าก่อนการพัฒนาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งการประเมินผลรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning การประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ของบุคลากร ตามเกณฑ์การประเมินประสิทธิภาพ 4

มิติ ของ (Stufflebeam, 1981 อ้างถึงใน ศิริชัย กาญจนวสี, 2547) พบว่า รูปแบบการประเมินเสริมพลัง ีความเป็นประโยชน์ ีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ ีความเหมาะสม

ตอนที่ 4 สัมฤทธิ์ผลการพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning โรงเรียนเทศบาล 1 กาฬสินธุ์พิทยาสีธิ

ประสิทธิผลที่เกิดจากการพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ตามแนวคิดการประเมินแบบเสริมพลัง โรงเรียนเทศบาล 1 กาฬสินธุ์พิทยาสีธิ ด้านสมรรถนะด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning พบว่า สมรรถนะของครูในด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ในภาพรวม ีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก สมรรถนะของครูในด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning โดยด้านขั้นสรุปบทเรียนและประเมินผล ีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาได้แก่ ด้านขั้นเตรียมการ ขั้นวิเคราะห์ตรวจสอบผลงาน ขั้นสอน และขั้นทำกิจกรรมกลุ่ม ตามลำดับซึ่งสอดคล้องกับขั้นสรุปบทเรียนและประเมินผลการทำงานกลุ่ม ครูผู้สอนออกแบบการจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการสรุปบทเรียน กำหนดวิธีการวัดและประเมินผลร่วมกัน ีเครื่องมือวัดประเมินผลสอดคล้องกับวิธีการวัดผลนักเรียนได้แสดงความคิดเห็นที่มีต่อผลงานของตนเองและของผู้อื่น วัดประเมินผลในรูปแบบที่หลากหลาย เป็นรายกลุ่มและรายบุคคล ทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียนตรงตามจุดประสงค์ หรือผลการเรียนรู้สอดคล้องกับ David Mello (2013) การค้นคว้าหรือการแสวงหาความรู้ตามลำดับขั้นตอน ซึ่งดำเนินการอย่างเป็นระเบียบและต่อเนื่องจนเกิดผลสำเร็จ ช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ทั้งเนื้อหาและหลักการ ทฤษฎี ตลอดจนการลงมือปฏิบัติเพื่อให้ได้ความรู้ที่จะเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ต่อไปสอดคล้องกับ Christine (2010) กล่าวว่า แนวความคิดเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้และบทบาทของผู้เรียนและครูผู้สอนจะถูกกำหนดด้วยการออกแบบการเรียนรู้และลงมือทำในแนวปฏิบัติของแต่ละวันด้วยการกำหนดเป็นแผนการสอนที่มีจุดเด่นด้านกิจกรรมและการปฏิสัมพันธ์กับเด็กนักเรียนได้ในสภาพแวดล้อมการเรียนการสอนที่เน้นการลงมือทำของนักเรียนครูผู้สอนจะออกแบบ

4.2 ประสิทธิผลที่เกิดจากการพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ตามแนวคิดการประเมินแบบเสริมพลัง (empowerment evaluation) โรงเรียนเทศบาล 1 กาฬสินธุ์พิทยาสีธิ การประเมินความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมของนักเรียน พบว่า พัฒนาการความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมของนักเรียนโดยภาพรวมมีพัฒนาการในการจัดการเรียนรู้ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยของความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมของนักเรียนสูงที่สุด คือ ความสามารถด้านการคิดวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบ รองลงมาคือด้านความเชื่อมั่นกล้าตัดสินใจ ด้านความสามารถสร้างชิ้นงานโดยคำนึงถึง ความต้องการของผู้อื่นและสังคมรอบข้าง ีความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ปัญหาถึงสาเหตุและ วิธีแก้ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยของพัฒนาการสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ต่ำที่สุดคือความสามารถด้านการออกแบบสร้างสรรค์ชิ้นงาน ตามลำดับ สอดคล้องกับทวิตักดี จินดานุรักษ์ (2561) พบว่าครูสามารถพัฒนานวัตกรรมด้านการจัดการเรียนการสอนมาตอบสนองความต้องการของสังคมเป็นการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถในการ คิดสิ่งใหม่ๆ ผลิตผลงานใหม่ๆ ขึ้นสอดคล้องกับ Dufour (2011) กล่าวว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้ (Professional Learning Community: PLC) ได้รับการออกแบบมาเพื่อสร้างผลในเชิงบวกต่อครูและนักเรียน สามารถสร้างผลเชิงบวกให้แก่ครูจัดการเรียนการสอน ซึ่งจะช่วยให้เกิดการพัฒนาสมรรถนะของนักเรียน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผลการศึกษาสภาพชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning โรงเรียนเทศบาล 1 กาฬสินธุ์พิทยาสีห์ พบว่า ในประเด็นขององค์ประกอบของการระบุรายละเอียดที่จะประเมินและมีการประเมินที่ครอบคลุมส่วนใหญ่มีการดำเนินการไม่ต่อเนื่องหรือไม่ได้ดำเนินการ ดังนั้น องค์กรหรือหน่วยงานต้นสังกัดควรส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาให้บุคลากรของสถานศึกษามีความรู้ในเรื่องดังกล่าว โดยผู้บริหารและหน่วยงานต้นสังกัด ควรกำหนดเป็นนโยบายระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้ระบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ครบวงจรจนกระทั่งสามารถนำผลการประเมินไปใช้ ทั้งนี้ผู้บริหารและต้นสังกัดควรมีการนิเทศ กำกับติดตามอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

การศึกษาและพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ควรมีการศึกษาโครงสร้าง องค์ประกอบ และขั้นตอนของการดำเนินการหลาย ๆ ลักษณะ เพื่อเป็นทางเลือกที่ดีที่สุดในการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning

บรรณานุกรม

- ฐาปนัฐ อุดมศรี. (2558). รูปแบบการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้านการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทวีศักดิ์ จินดานุรักษ์. (2561). ครูและนักเรียนในยุคการศึกษาไทย 4.0. วารสารอิเล็กทรอนิกส์การเรียนรู้ทางไกลเชิงนวัตกรรม, 7(2), 14-27.
- นริศ ภูอารม. (2560). การพัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับเครือข่ายโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา. มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชาภัทร วิลเลียมส์. (2559). การพัฒนาการนิเทศภายในโดยใช้กระบวนการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. พิษณุโลก: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- บุญชอบ จันทาพูน. (2561). กลยุทธ์การเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูโรงเรียนเทศบาล 1 ตันยาง จังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. เชียงราย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- พสุธิดา ตันตราจิน และธีระวัฒน์ จันทิก. (2559). การพัฒนาและการธำรงรักษาคณะในองค์กร

- กลไกที่สำคัญในการขับเคลื่อนองค์กรสู่ความสำเร็จ. *Veridian E-Journal*, 9(1), 920-931.
- พิมพ์พร ใจงาม และพรชัย หนูแก้ว. (2557). การประเมินนักเรียนด้านการคิดวิเคราะห์ของผู้บริหารและครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สุพรรณบุรี เขต 3 ตามแนวคิดการประเมินแบบเสริมพลัง. *วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย*, 6(1): 273 – 284.
- โรงเรียนเทศบาล 1 กาฬสินธุ์พิทยาสีห์. (2562). รายงานผลการติดตามการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนเทศบาล 1 กาฬสินธุ์พิทยาสีห์ ปีการศึกษา 2562. เอกสารอัดสำเนา.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2547). *ทฤษฎีการประเมิน*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สาธิตา สกุรัตนกุลชัย. (2554). การประเมินแบบเสริมพลังในการเรียนการสอนแบบสตูดิโอทางสถาปัตยกรรม. *SDU Research Journal*, 7(2): 143-151.
- สุพรรณิ ขาญประเสริฐ. (2557). *Active Learning การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21*. Retrieved from <https://library.ipst.ac.th/browse>
- อนุสรฯ สุวรรณวงศ์. (2558). *กลยุทธ์การบริหารเพื่อเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูโรงเรียนเอกชน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Battersby, S. L.; & Verdi, B. (2015). *The Culture of Professional Learning Communities and Connections to Improve Teacher Efficacy and Support Student Learning*. *Arts Education Policy Review*. 116(1): 22-29
- Blanton, L. P., & Perez, Y. (2011). *Exploring the relationship between special education teachers and professional learning communities: Implications of research for administrators*. *Journal of Special Education Leadership*, 24(1), 6–16.
- Boone, J. A. (2014). *Information Management: An Educational Perspective*. *South African Journal of Library and Information Science*. 58(4): 319-326.
- David Mello. (2013). *Effectiveness of active learning in the arts and sciences Department of Mathematics, and Department of Legal Studies*. Rhode Island: Johnson & Wales University.
- Dufour, R., Dufour, R., & Eaker, R. (2008). *Revisiting professional learning communities at work: New insights for improving schools*. Bloomington: Solution Tree Press.
- Charalambous, Y. C., & Pitta-Pantazi, D. (2016). *Perspectives on Priority Mathematics Education: Unpacking and Understanding a Complex Relationship Linking Teacher Knowledge, Teaching, and Learning*. In: L. D. English & D. Kirshner (Eds.). *Handbook of international research in mathematics education*, 19-59.

- Christine, S. (2010). **Taking active learning into the primary school: a matter of new practices?** Retrieved from.
<https://www.tandfonline.com/author/Stephen%2C+Christine>
- Elbousty, M. Y., & Bratt, K. (2010). **Continuous inquiry meets continued critique: The professional learning community in practice and the resistance of (un)willing participants.** Retrieved from
<http://files.eric.ed.gov/fulltext/ED510036.pdf>
- Fetterman. (1994). **Empowerment Evaluation.** Evaluation Practice, 15(1) : 1–15.
- Hairon, Salleh; Goh, Jonathan Wee Pin; Chua, Kheng Catherine Siew; & Wang, Li-Yi. (2017). **A Research Agenda for Professional Learning Communities: Moving Forward.** Professional Development in Education. 43(1): 72-86.